

Trafiken i praktiken Åk 6-9

Hitta den röda tråden i ditt trafikarbete

Det är viktigt att trafikundervisningen löper som en röd tråd genom grundskolan. För att trafiksäkerhetsarbetet ska ge någon effekt så bör det finnas med som ett inslag i vardagen. Vi är medvetna om att det inte är lätt att hitta ett bra sätt att få in det naturligt i undervisningen, så därför ger vi här några tips på hur ni kan använda trafiken som ett tema i vardagen. Kanske som ett avsnitt i något ämne eller som värderingsövningar och intressanta diskussionsunderlag.

Trafiken är något som alltid är närvarande i elevernas vardag, därför kan du som pedagog alltid starta vid elevernas egna upplevelser. Det kan förankra de kunskaper som ni ändå arbetar med i skolan och vara ett tillfälle för eleverna att ha inflytande över sin egen situation.

Förutsättningar för elever i 6-9

Först nu när eleverna är i 12-års ålder eller äldre kan vi vuxna förvänta oss att de klarar olika trafiksituationer på ett betryggande sätt. Forskning visar att så inte är fallet för yngre barn vid varje enskilt tillfälle. Dessutom är barn i tonåren mer självständiga och i rörelse och motortrafiken kommer närmre med mopeder och EPA-traktorer. Det i kombination med frigörelsen från vuxna samtidigt som de vill vara stora och respekterade kan skapa en förvirring och håglöshet i trafiken.

Praktiska övningar

Närmiljö

När eleverna börjar högstadiet så kan det vara aktuellt med en ny väg till skolan. Låt eleverna rita upp sin väg till skolan. Finns det några faror?

Om några åker buss, hur ser det ut vid av och påstigning? Finns/ används bälten på bussturen?

Hur är möjligheterna/riskerna runt skolan? Cykel-/mopedparkering? Är cykeln/mopeden säker under skoltid?

Om ni vill kan även eleverna rita ner vägen till fritidsaktiviteten eller kompisens som får täta besök.

Hur kan eleverna påverka sin egen trafiksituation? Vad kan eleverna göra själva? Vad kan skolan göra? Vad kan föräldrarna göra? Vad kan samhället göra?

Hållbart resande

Låt eleverna redovisa sitt resande. Hur stora koldioxidutsläpp orsakar varje elevs resande? Jämför olika färdsets klimatpåverkan. Här kan du använda uppgiften koldioxidjakten som går att ladda ner från hemsidan (www.orebro.se/hallbarutvecklingiskolan)

Trafikkunskap

Nu är det dags att kika på den bas eleverna har i trafikregler och trafikvett. Nu får ni utgå från både cykel, moped, gång och kollektiva transporter. Eleverna kan nu själva samla fakta utifrån de länkar och kontaktpersoner som vi har under rubriken ”Bra länkar”. Redovisa och skapa forum för diskussion.

Säker cykel/moped

Skillnad mellan cykel/moped/fotgängare

Vad är skillnaden när det gäller regler och ansvar? (Se länklistan)

Alkohol och droger i trafiken

I samband med ANT-undervisningen är det lämpligt att lyfta problematiken med alkohol och droger i trafiken. Låt eleverna diskutera vad rattfylleri är och vilka konsekvenser det kan få för dem själva och andra människor. Hur kan framtiden och deras framtidsdrömmar påverkas? Får man körkortstillstånd om man kört moped eller cykel på fyllan? Vad händer om man blir registrerad i straffregistret? Vad kan de göra för att undvika att någon kör påverkad från en fest?

Värderingsövningar är mycket passande i dessa åldrar då eleverna får byta tankar och idéer i en trygg miljö med sina kompisar och vuxna. Det är då viktigt att det inte finns något rätt eller fel, det finns bara olika sätt att tänka.

Don't drink & drive är Trafikverkets samlingsnamn för aktiviteter som syftar till att göra ungdomar uppmärksamma på riskerna med alkohol i trafiken. Don't drink & drive har tagit fram en box med material att använda på högstadieskolor. Materialet syftar till att ge ungdomar verktyg för att ta avstånd från att köra påverkade, åka med någon som är påverkad och hindra andra att göra det. Det är anpassat för tematisk undervisning i årskurserna 7-9. Du kan som pedagog använda materialet som en stomme att utveckla i sin helhet eller plocka delar av. Boxen innehåller filmer, övningar och frågeställningar för ämnesövergripande temaarbeten som på olika sätt berör alkohol och droger i trafiken.

På Don't drink & drives webb kan du:

- beställa boxen med högstadiematerialet (kostnadsfritt)
- ladda ner bildspel att använda på lektioner och föräldramöten
- ladda ner eller beställa dialogunderlag med diskussionsfrågor, värderingsövningar och rollspel
- läsa mer om rattfylleri

Adressen är: www.trafikverket.se/ddd

Kontakta gärna soren.svensson@orebro.se på ÖREBRÅ, brottsförebyggande rådet som jobbar med alkohol och narkotikafrågor. 019-212553.

Cykelhjälm

Börja gärna lektionen med en undersökning. Huvudet mot bänken. Hur många använder cykelhjälm?

- Gör en lista tillsammans i klassen: bra och dåligt med cykelhjälm. Diskutera runt alla argument. Vad skulle kunna få eleverna att använda hjälmen?
- Vad säger lagen om cykelhjälm? (Läs mer på t.ex. www.ntf.se)
- Varför finns lagen om cykelhjälm?
- Har någon skadat sig någon gång på cykeln? Vad hände?
- Vad händer om polisen stoppar dig och du inte har cykelhjälm?
- Varför är det inte lag på att vuxna ska använda hjälm?

FILM: Vill ni i samband med arbetet titta på film så lånar Teknik- och miljöpedagogerna på Tekniska Förvaltningen, Box 33300 gärna ut en VHS "Har du något att vara rädd om" tillsammans med ett arbetsmaterial.

Avsluta gärna med att eleverna sitter två och två. En för och en emot hjälm användning.

Avsluta lektionen med att eleverna lägger huvudet mot bänken igen. Finns det någon som överväger att börja använda hjälm?

Bromsa på olika underlag

Låt eleverna prova och mäta skillnaden mellan att bromsa på torrt underlag, blött underlag, gräs och grus. På www.lektion.se finns ett förslag på upplägg. Sök på cykelexperiment.

Trafik i vardagen

En tendens för eleverna i denna ålder är att glömma bort de kunskaper de har om ett trafiksäkert beteende. Förbered gärna cykelturen med väl valda delar ur hela vår röda tråd – Trafiken i praktiken (F-9). Rent praktiskt bör du lägga tyngdpunkten på hjälmanvändning, avstånd, att inte cykla i bredd och om det är några speciella situationer som kan uppstå utmed vägen. Tala gärna om säker cykel innan ni ger er iväg. Ett tips är att gratis beställa cyklar genom att låna skolcyklar. Gratis utkörning/hämtning och en extra vuxen ingår. Ring Ulf Karlsson 070-318 30 13.

Ibland så får eleverna själva ta sig till en samlingsplats, gå då gärna igenom regler och ansvar (se inforutan).

Trafik i skolämnen

Ma:

- Beräkna hastigheter och skillnad på hastigheter.
- Studera närsamhället – avbilda och beskriv viktiga egenskaper hos vanliga geometriska objekt.

Tolka och använda kartor och ritningar.

- Jobba med sannolikhetsbegreppet genom att studera t.ex. färg och sifferkombinationer på bilar, vilket kön bilföraren har, cyklister med eller utan hjälm.

Eng:

- Skillnaden mellan trafiken i England och Sverige. Låt de olika nationaliteterna förklara för varandra.
- Argumentera för och emot cykelhjälm.
- Skriva dikter, insändare, artiklar eller uppsatser utifrån temat Don't drink & drive.

Idrott och hälsa:

- Gör en längre cykelslinga som eleverna kan använda som komplement i idrotten, alternativt när de behöver röra på sig mellan två tyngre teoripass.
- Hitta glädjen i cyklandet genom att kanske ha cykling som ett eget val, med BMX-cykling i skogen eller distanscykling på landsväg.
- Val av transport – hur påverkar det hälsan. En diskussion om vardagsmotionens betydelse.
- När det sker en olycka i trafiken – hur handlar du?
- Säkerhet på cykeln.

NO:

- Bättre livsvillkor – vad ger det för miljöpåverkan?
- Vad blir konsekvensen av olika ställningstagande när det gäller transporter.

Bi:

- Koldioxidutsläpp/Klimat/Miljö. Hur hänger det ihop?
- Alkoholen i kroppen och knoppen. Hur påverkas kroppen av alkoholen? Varför är man ingen bra förare när man har druckit?

Fy:

- Fysikaliska begrepp när du cyklar: t.ex. luftmotstånd, friktion (Se Bromsa på olika underlag), kraft, energiformer och energiomvandlingar

Sv:

- Värdera olika informationskällor. Välj gärna olika drivmedelsbolag, med ett miljötankande i bakgrunden.
- Uppsatser utifrån tidningsartiklar – läraren samlar tidningsurklipp som handlar om trafikfrågor. Eleverna skriver sedan uppsatser kring dessa.

Ge:

- Resursanvändning. Vad är skillnaden mellan förnybara och fossila bränslen?
- Närmiljö/kartkunskap. Eleverna kan själva ansvara för att göra upp intressanta rutter med sevärdheter i närområdet.
- Hur påverkar industrialiseringen, urbaniseringen och globaliseringen vårt behov av transporter?

Te:

- Beskriva en cykels konstruktion. Prova att laga sin cykel (punktering, kedja mm)
- Utveckling av olika transportsätt (cykel, bil, flyg, tåg, buss, båt m.fl.) Uppfinningarnas historia.
- Vilka är drivkrafterna bakom utvecklingen av olika transporter?

Hi:

- Hur har utvecklingen av transporter påverkat historien?

Bra länkar

www.skolverket.se

BRUK är ett verktyg för självskattning av kvaliteten i samtliga läroplanstyrda verksamhetsformer. Självskattningen görs med hjälp av indikatorer som är framtagna med utgångspunkt i nationella styrdokument. Sex kriterier är uppsatta inom trafikområdet, det finns även en självskattningsblankett.

www.trafikverket.se

gå ner längst ner på sidan och klicka på "Skolpersonal", finns mycket intressant och roligt för både pedagog och elev. Titta gärna på det material som är bra att ladda ner.

www.trafikforlivet.nu

Göteborgs Stad har ett gediget material för ett långsiktigt arbete med trafik i skolan. Missa inte ungdomssidan www.mopeden.nu

www.trafiksakraskolan.se

Malmö Stads trafikwebb. Mycket för alla åldrar, även information till pedagogerna.

www.ntf.se

har en innehållsrik sida, där det lönar sig att titta runt. Tips är shopen med bra material och musik. Kika gärna efter Bältdjuret Buddy. Gå gärna in på den lokala sidan www.ntf.se/orebro

www.ncff.nu

på hemmaplan har vi initiativtagarna till "Gå och cykla till skolan", de har också mycket information om "Vandrande skolbussar".

www.malmo.se

Malmö stad har ett trevligt arbetsmaterial för F-3 – miljö och hållbarhet/hållbar stads och trafikmiljö/hållbar trafikmiljö/vänlig väg till skolan.

www.paegnaben.se

ännu mer pedagogiskt material från Göteborg.

www.trafikverket.se/ddd

För de äldre eleverna och deras pedagoger finns Trafikverkets sajt "Don't drink and drive". Här finns bland annat fakta och kostnadsfritt skolmaterial för dialog och reflektion om alkohol i trafiken.

www.cykelhjaltarna.se

Konkreta förslag på hur skolan inspirerar eleverna att cykla mer. Eleverna har även möjlighet att bli "cykelhjältar".

Tips och hjälp

- Teknik- och miljöpedagogerna kan hjälpa din skola med att komma igång med Trafikdiplomeringen, Trafiken i praktiken och Grön Flagg.
Se www.orebro.se/hallbarutvecklingiskolan
- Låna skolcyklar. Gratis utkörning/hämtning. Ring 019-21 19 09
- Bilkåristerna
- Cykelfrämjandet
- NTF